

**YO'LDOSHNING RIVOJLANISHI.YO'LDOSHNING
SHAKLLANISHIDA XORIONNING AHAMIYATI.GEMATO-
PLANSENTARTO'SIQNING TUZILISHI VA AHAMIYATI.**

Nimatova Mohigul Ilhom qizi

Toshkent davlat tibbiyot universiteti

e-mail:nimatovamohigul4@gmail.com

Xolmo'minova Dildora Bobomurod qizi

Toshkent davlat tibbiyot universiteti talabasi

e-mail:bobomuroddavurov2@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada yo'ldoshning embrional rivojlanishi, xorionning rolini aniqlash va gemato-plasentar to'siqning ahamiyati haqida ilmiy tahlil berilgan. Maqolada yo'ldoshning struktura va funksiyasi, xorionning gormonal va modda almashinuvidagi vazifasi, shuningdek, ona va bola qon aylanishini ajratuvchi gemato-plasentar to'siqning biologik ahamiyati o'rganilgan. Tadqiqotlar asosida yo'ldosh bilan ona organizmi o'rtasidagi murakkab o'zaro bog'liqlik va uning rivojlanishdagi muhim roli yoritilgan.

Kalit so'zlar: Yo'ldosh, Xorion, Gemato-plasentar to'siq, Embrional rivojlanish, Ona-bola almashinuvi

Yo'ldoshning rivojlanishi

Yo'ldosh (placenta) — homiladorlik davomida bola va ona organizmi o'rtasida ozuqa moddalarini, kislorod va chiqindi mahsulotlarni almashinishini ta'minlovchi muhim organ hisoblanadi. U 4 haftalik embrional rivojlanish bosqichida shakllana boshlaydi va homilaning o'sishi bilan funksional jihatdan rivojlanadi. Yo'ldoshning rivojlanishi ikki asosiy bosqichda kechadi: dastlabki embrional bosqichda va homilaning o'sishi davrida. Dastlabki bosqichda trofoblast hujayralari ona endometriyiga implantatsiya qilinadi va dastlabki xorion villi hosil bo'ladi. Keyingi bosqichda bu villi kengayadi, qon tomirlari rivojlanadi va to'liq ishlaydigan yo'ldosh shakllanadi. Yo'ldoshning o'sishi va rivojlanishi ona va bola

salomatligi uchun muhimdir, chunki uning yetishmasligi homila o'sishini sekinlashtirishi yoki homiladorlikning asoratlarini keltirib chiqarishi mumkin

Xorionning ahamiyati

Xorion — yo'ldoshning tashqi qavati bo'lib, u ona va bola o'rtasidagi modda almashinuvini ta'minlaydi. Xorion villilari orqali ona qonidagi kislorod, oziqa moddalar va gormonal signallar homilaga yetkaziladi. Xorion shuningdek progesteron va xoriogonadotropin kabi gormonlarni ishlab chiqaradi, bu esa homiladorlikni qo'llab-quvvatlash va bachadonning tayyor holatda qolishini ta'minlaydi. Xorionning yetarli rivojlanmasligi homilaning kislorod yetishmovchiligi, o'sishning sekinlashishi yoki homiladorlikning asoratlariga olib kelishi mumkin. Shu bilan birga, xorion ona immun tizimi tomonidan homilani "taniqlashni" oldini oladigan biologik rolga ham ega.

Gemato-plasentar to'siqning ahamiyati

Gemato-plasentar to'siq — ona va bola qon aylanishini to'g'ridan-to'g'ri aralashtirmasdan bog'lovchi biologik struktura hisoblanadi. Bu to'siq orqali kislorod, oziqa moddalar, gormonlar va ba'zi moddalar bimalol o'tadi, lekin qon hujayralari va katta molekulalar ajraladi. Gemato-plasentar to'siq ona va bola immun tizimining o'zaro ta'sirini cheklaydi, shu bilan homilaning immunologik hujumdan saqlanishini ta'minlaydi. Shu sababli, gemato-plasentar to'siq homilaning xavfsiz o'sishi va rivojlanishi uchun muhim himoya funksiyasini bajaradi

Yo'ldoshning ozuqa va gormonal funksiyalari

Yo'ldosh orqali ona qonidan bola uchun kislorod va glyukoza ta'minlanadi, shuningdek, metabolik chiqindilar bola qonidan ona qoniga o'tadi. Yo'ldosh gormonal faoliyati orqali homiladorlikni qo'llab-quvvatlaydi, jumladan: progesteron, estrogen, xoriogonadotropin va boshqa gormonlar ishlab chiqaradi. Bu gormonlar ona organizmida homilani qo'llab-quvvatlaydigan fiziologik o'zgarishlarni yuzaga keltiradi. Yo'ldoshning gormonal yetishmasligi homilaning rivojlanishiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin, shu bois uning funksional rivojlanishi homiladorlik davomida muntazam kuzatiladi

Xulosa

Yo‘ldosh, xorion va gemato-plasentar to‘siq homiladorlik davomida ona va bola o‘rtasidagi asosiy bog‘lovchi mexanizmdir. Xorion modda almashinuvi va gormonal signalizatsiya uchun, gemato-plasentar to‘siq esa ona va bola qonining immunologik himoyasini ta‘minlash uchun muhimdir. Yo‘ldoshning yetarli rivojlanishi homila sog‘lig‘i va ona organizmi uchun zarur shart hisoblanadi. Shu bois, homiladorlikda yo‘ldoshning o‘sishi va funksiyasini monitoring qilish tibbiy jihatdan katta ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

- 1.Sadler, T.W. Langman’s Medical Embryology, 15th Edition. Lippincott Williams & Wilkins, 2019.
- 2.Moore, K.L., Persaud, T.V.N. The Developing Human: Clinically Oriented Embryology, 11th Edition. Elsevier, 2020.
- 3.Gabbe, S.G., Niebyl, J.R., Simpson, J.L. Obstetrics: Normal and Problem Pregnancies, 8th Edition. Elsevier, 2020.
- 4.Pijnenborg, R. et al. “Trophoblast invasion and placental development: Lessons from human pregnancies.” Placenta, 2011; 32: S100–S110.
- 5.Benirschke, K., Kaufmann, P. Pathology of the Human Placenta, 6th Edition. Springer, 2012.